

AQ-120-A

B.A. (Part-III) Examination
(Optional Subject)
RASHTRASANT TUKDOJI THOUGHT
(राष्ट्रसंत तुकडोजी विचारधारा (ऐच्छिक)
(नवीन अभ्यासक्रम)

वेळ: 3 तास]

[गुण : 100

- सूचना :— (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(3) प्रश्न क्र. 2 मधील सर्व बहुपर्यायी प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. ग्राम व्यवस्थेमध्ये ग्रामआरोग्यासाठी ग्राम स्वच्छतेच्या राष्ट्रसंत तुकडोजीचा संदेश ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा. 20

किंवा

ग्रामव्यवस्थेच्या नवनिर्माणाची निकड राष्ट्रसंत तुकडोजींना का वाटली ? ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा. 20

2. योग्य पर्याय निवडा :-

(1) गावचे गेल्याविण _____। सुखी जीवन न होई।

(i) अज्ञान

(ii) ज्ञान

(iii) शिक्षण

(iv) आरोग्य

2

(2) गाव व्हावया निरोगी सुंदर। सुधारवे लागेल एकेक

(i) गाव

(ii) नगर

(iii) शहर

(iv) घर

2

(3) श्रमातून उपजे _____ निजणारे तिची हानी करिती.

(i) शक्ती

(ii) भाग्यसंपत्ती

(iii) श्रीमंती

(iv) भक्ती

2

(4) प्रातः स्मरण म्हणजे नवीन _____ उगवत्या दिवशी व्हाया प्रगती।

(i) भक्ती

(ii) कीर्ती

(iii) स्फूर्ती

(iv) प्रगति

2

(1) महात्मा जोतिबा फुले व राष्ट्रसंत तुकडोजींचे महिला सबलीकरणासंबंधी विचार स्पष्ट करा. 5

(2) लोकसंत गाडगेबाबा व राष्ट्रसंत तुकडोजी यांचे रूढी-परंपराविषयक विचार स्पष्ट करा. 5

(3) डॉ आंबेडकरांच्या सामाजिक सुधारणेच्या संदर्भात राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या सामाजिक कार्याचे वेगळेपण स्पष्ट करा. 5

(4) महात्मा गांधी व राष्ट्रसंत तुकडोजींचे शिक्षण विषयक विचार स्पष्ट करा. 5

4. पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

ग्रामआरोग्य व भोवश याचा सहसंबंध ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा. 20

किंवा

राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'ग्रामसंघटन' ही कल्पना ग्रामगीतेतील 'ग्रामनिर्माणकला' या अध्यायाद्वारे स्पष्ट करा. 20

5. थोडक्यात उत्तरे द्या :-

(1) महात्मा जोतिबा फुले आणि राष्ट्रसंत तुकडोजींची शेतीविषयक विचाराची साम्यस्थळे सांगा. 5

(2) महात्मा गांधींची व राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'ग्रामोद्योग' संकल्पनेची साम्य स्थळे सांगा. 5

(3) डॉ. आंबेडकरांच्या दलितोद्धारकाच्या चळवळीपासून राष्ट्रसंत तुकडोजींच्या कायचि वेगळेपण उद्धृत करा. 5

(4) विवेकानंदांची अध्यात्मदृष्टी विशद करा. 5

किंवा

(5) ध्यानापरीच सहल _____ । जरूर करावी सवय रोजची ।

(i) प्रातःकाळची

(ii) सायंकाळची

(iii) दुपारची

(iv) रात्रीची

2

(6) भोजनापूर्वी _____ । त्याचा उद्देश अग्निदीपन ।

(i) आसन

(ii) चित्राहुती

(iii) आचमन

(iv) जलपान

2

(7) भोजन म्हणजे भूमातेचा प्रसाद । समजोनी सुखे घ्यावा _____ ।

(i) प्रसाद

(ii) नैवेद्य

(iii) आस्वाद

(iv) घास

2

(8) हॉटेली खाणे _____। ऐसे बोलती शहाणे।

(i) आस्वाद घेणे

(ii) तृप्त होणे

(iii) मसणा जाणे

(iv) पोटभर जेवणे

2

(9) _____ भाग थंड राहिजा। तरीच बुद्धीचा उत्कर्ष झाला।

(i) पायाचा

(ii) पोटाचा

(iii) शरीराचा

(iv) मेंदूचा

2

(10) तेथे उदंड आयुष्य वाढते। जेथे प्रातःकाली _____ होते।

(i) उदणे

(ii) कसरत

(iii) फिरणे

(iv) स्वच्छता

2

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा :-

(1) भारतीय कृषीपरंपरा ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा.

5

(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींची कृषीविषयक भूमिका स्पष्ट करा.

5

(3) 'शेतीळा आवश्यक आधुनिक उपकरणांचे संशोधन होऊन उपयोजन व्हावे' - हा राष्ट्रसंत तुकडोजींचा विचार ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा.

5

(4) ग्रामगीतेतील 'सहकारी भांडार' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

5

किंवा

(1) शेतीसाठी सेंद्रीय खताची निर्मिती व त्यासाठी गोवशाची निगा कशी राखवी ? ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा.

5

(2) राष्ट्रसंत तुकडोजींची 'ग्रामस्वयंपूर्णता' ही योजना ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा.

5

(3) 'शेतीच्या कच्च्या माळावर प्रक्रिया उद्योग असावे' ही राष्ट्रसंत तुकडोजींची कल्पना आजही तेवढीच उपयुक्त आहे. स्पष्ट करा.

5

(4) भूमी व जल यांचे नियोजन आवश्यक आहे हा राष्ट्रसंत तुकडोजींचा विचार ग्रामगीतेच्या आधारे स्पष्ट करा.

5